

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. III. 20.307/2009/5. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a Dr. Oláh Éva ügyvéd (3525 Miskolc, Dózsa György u. 18. I/2. szám) által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek-, a Dr. Megyeri Gábor ügyvéd (3525 Miskolc, Kazinczy u. 13. szám) által képviselt I.rendű alperes neve (alperes címe) I.r., és a Dr. Simkó Zsolt ügyvéd (3300 Eger, Csáki Sándor u. 11. I/1. szám) által képviselt II.rendű alperes neve (alperes címe) II. r. alperes ellen élettársi közös vagyon megosztása és járulékai iránt indított perében, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 2008. december 8. napján kelt, 23. P. 20.849/2008/22. számú - a 26. sorszámú végzéssel kijavított - közbenső ítélete ellen az I. r. alperes részéről 28. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés alapján lefolytatott másodfokú eljárásban - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

közbenső ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi az I. r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 15 000 (Tizenötezer) Ft másodfokú perköltséget.

Ez ellen a közbenső ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Néhai X.Y., örökhagyó 2007. szeptember 19. napján végintézkedés hátrahagyása nélkül, 51. életévében elhunyt.

Törvényes örököse egyetlen gyermeke: az I. r. alperes.

Az örökhagyó az 1980-as évek végén költözött ...-ra feleségével és az akkor még kiskorú I. r. alperessel. A ...-ben helyezkedett el, ahol a felperes főnöke volt.

Az örökhagyó 1993. júliusában elvált feleségétől, a közös lakásukból előbb a ... vendégszállására költözött, majd albérletben lakott a ... utcában.

A felperes is elvált családi állapotú volt, házassága 1993. évi felbontását követően a férjével közös tulajdonukat képező, ...-lakótelepi lakásban lakott az akkor 17 éves leánygyermekével együtt.

A felperes és az örökhagyó között 1993-ban érzelmi kapcsolat alakult ki, mely kapcsolat miatt az örökhagyó a ... Szerszázgépgyárhoz ment át dolgozni, ahol 1994. év nyaratól gazdasági és kereskedelmi igazgató lett.

A felperes és az örökhagyó között a kapcsolat továbbra is fennmaradt, 1995. januárjától a ... , ... szám alatti ingatlanba költöztek. Az 54 m²-es szövetkezeti lakás megvásárlását követően egy lakásban éltek, közösen gazdálkodtak, közös háztartást vezettek, melyben a háztartási munka döntő részét a felperes látta el, míg a nagyobb bevásárlásokat a felek túlnyomórészt közösen intézték. A szűkebb baráti és munkatársi körük előtt élettársi kapcsolatuk ismert volt, a felperes lányával, testvérével és szüleivel a kapcsolatot együtt tartották, családi rendezvényeken közösen vettek részt.

Az örökhagyó nem kezdeményezte a felperes és a saját rokonsága közötti kapcsolat kialakítását, édesanyjával, lányával, majd annak családjával a kapcsolatot rendszeresen, de egyedül tartotta.

Az örökhagyó és a felperes ...-on, a ... utcán egy garázst vásároltak, majd 2000 augusztusában megvették a ... , ... szám alatt található 137 m²-es társasházi lakást, 2005. április 27. napján pedig a ..., ... szám alatt található garázst. Az ingatlanok tulajdonosaként X.Y. örökhagyó került bejegyzésre.

A felperes és az örökhagyó rendszeresen együtt utaztak - bel- és külföldre -, a ... utcai lakásban pedig rendszeresen vendégül látták az örökhagyó üzletfeleit. A lakás felújításáról is közösen gondoskodtak.

Az örökhagyó betegsége a halálát megelőzően kb. egy évvel oly módon súlyosbodott, hogy azt már a rokonsága előtt sem tudta eltitkolni. Előbb hűgával, A.A.-nével, később annak férjével összetalálkozva közölte, hogy beteg, kérdésekre elmondta azt is, hogy közelebbi kapcsolatot alakított ki a felperessel, így van, aki róla betegsége idején gondoskodni tud.

Az örökhagyó 2006. nyarán ezen rokonokat, az alperest, illetve annak élettársát meghívta a ... utcai lakásra, ahol őket a felperessel együtt fogadta, és tájékoztatást adott arról, hogy súlyos vérbézségi betegségben szenved, kórházi kezelés alatt áll.

Az örökhagyó a halálát megelőzően több alkalommal feküdt kórházban, ilyen alkalmakkor őt a felperes és az alperes is látogatta. A felperes rendszeresen ételt, tiszta ruhaneműket vitt az örökhagyónak, de alkalmanként az alperes is vitt élelmiszert látogatásai során édesapjának.

Az örökhagyónak 2002. márciusától szexuális kapcsolatra is kiterjedő viszonya volt tanú 1. nevű munkatársával. Ez a kapcsolata a haláláig fennállt, melyről a felperesnek nem volt tudomása, ugyanakkor tanú 1. sem tudott arról, hogy az örökhagyó a felperessel együtt él. Az örökhagyó kórházi ápolása alatt halála esetén legközelebbi hozzátartozóként a felperes értesítését kérte.

Az örökhagyó halálát követően a temetéssel kapcsolatos ügyintézészt a felperes kezdte el, azonban megjelent az elhunyt rokonsága a felperesnél, a felperes szüleinek lakásán, és a temetés intézését átvette.

A miskolci, Dr. B.B. közjegyzői által Kjó. ... szám alatt hozott hagyatékátadó végzéssel az örökhagyó hagyatékaként leltározásra került két ...-i ingatlanon túlmenően az örökhagyó nevén álló, ... , ... szám alatt lévő lakás, a ... úti garázssoron található garázs, a ... , ... szám alatti lakás, valamint a ... utcán található garázsingatlan, ezen túlmenően az örökhagyó nevén vezetett bankszámlákon lévő egyenleg, valamint egy forgalomból kivont ... személygépkocsi.

A felperes a hagyatéki eljárás során élettársi közös vagyon megosztása iránti, illetve tulajdoni igényt támasztott, ezért a közjegyző az örökhagyó hagyatékát ideiglenes hatállyal, míg a felperes által nem vitatott részében teljes hatállyal adta át az alperes részére, a felperes által vitatott tulajdoni hányadok tekintetében az eljárást függőben tartva.

A felperes a kereseti kérelmében kérte megállapítani, hogy a ... , ...-i ingatlan 1/3-ad illetőségét élettársi vagyonszövetség címén, a ... , ... szám alatti lakásingatlan 3/24-ed illetőségét különvagyon, 8/24-ed illetőségét élettársi közös vagyon címén, a ... , ... utcai garázssoron lévő garázs 1/2-ed illetőségét élettársi közös vagyon jogcímén, a ... , ... utcai lakás 1/3-ad illetőségét élettársi közös vagyon jogcímén megszerezte, míg a ...-i Bank Nyrt-nél vezetett számláról 21 000 Ft, az ... Bank Zrt-nél vezetett számláról 649 197 Ft készpénz egyenlegét őt illeti meg.

Keresetét arra alapította, hogy az örökhagyóval 1995. január elejétől 2007. április 19. napjáig élettársi kapcsolatban éltek, mely idő alatt szerezték a fenti ingó-, ingatlan vagyont.

Az I. r. alperes a kereset elutasítását kérte.

Vitatta, hogy az örökhagyó és a felperes között közös gazdálkodásra is kiterjedő együttélés valósult meg.

Az elsőfokú bíróság a felek által felajánlott bizonyítást fogadatosította, majd a 22. sorszámu közbelső ítéletével megállapította, hogy néhai X.Y. és a felperes között 1995. januárjától 2007. április 19. napjáig élettársi kapcsolat állt fent.

Döntését azzal indokolta, hogy a felperes és az örökhagyó között a rendelkező részben írt időszakra nézve az élettársi kapcsolat fogalmi elemei megvalósultak. Az alperes maga sem vitatta édesapja és a felperes érzelmi kapcsolatát, míg a közös háztartás tényét és a gazdasági közösség fennállását alátámasztotta a felperes által bejelentett tanúk (tanú 2., tanú 3., tanú 4., tanú 5., tanú 6., tanú 7., tanú 8.) - az ítélet indokolásában is számba vett - vallomása.

Az elsőfokú bíróság tanú 7., a felperes édesanyjának, illetve tanú 8.felperest testvérének és C.C.-nak, a felperes lányának a tanúvallomását a rokoni kapcsolat ellenére is elfogadta ítélezése alapjául, figyelemmel arra, hogy az általuk elmondottakat alátámasztották az érdektelen tanúk vallomásai.

Az elsőfokú bíróság az alperes által bejelentett tanúk vallomása közül - a tanúvallomások közötti ellentmondásokra tekintettel - csupán tanú 9., az örökhagyó sógorának, és tanú 1.,

az örökhagyó barátnőjének tanúvallomását találta elfogadatlannak, és a tényállás alapjául elfogadhatónak.

Az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy a jelenlegi társadalmi viszonyok között nehéz megítélni azt, hogy ha két ember közös lakásban, közös háztartásban él, közösen gazdálkodik a jövedelméből és ebből adódóan az élettársi kapcsolat minősítésének ezen feltételei is fennállnak-e.

Rámutatott arra, hogy önmagában a külön bankszámla ténye házastársak esetében sem jelent külön gazdálkodást, ugyanakkor a közös bevásárlások, a közösen tervezett utazások, üdülések, a megvásárolt ingatlanok közös felújítása, az ismerősök, barátok közös vendéglátása a közös életvitel jellemzői. Az élettársi kapcsolat sajátossága ugyanis pontosan az, hogy az élettársak gyakorlatilag házasságkötés nélkül ugyanolyan életmódot folytatnak, kiterjedően az érzelmi- és gazdasági közösségre, mint a házastársak.

Az elsőfokú bíróság az örökhagyó több barátnőjével esetleg fennálló érzelmi kapcsolata ellenére is előnyben részesítette a felperes és az örökhagyó kapcsolatát, jelentősége tulajdonítva annak, hogy az örökhagyó halála esetén értesítendő legközelebbi hozzátartozóként a felperest jelölte meg, és ő volt az, aki elhunytát követően temetésének az ügyintézését elkezdte.

Mindezek összevetéséből azt a következtetést vonta le, hogy a felperes és az örökhagyó között a ...-i lakás megvásárlását követően, 2005. januárjától a lakásba való költözés és az örökhagyó elhunytának időpontjáig élettársi kapcsolat állt fent.

A keresettel érvényesített jog fennállásáról a Pp. 213. § (3) bekezdése szerint közbenső ítélettel határozott.

Az elsőfokú közbenső ítélet ellen az I. r. alperes fellebbezett, melyben a közbenső ítélet megváltoztatását - a felperes keresetének az elutasítását - kérte.

Arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság a tényállást tévesen állapította meg, a rendelkezésre álló bizonyítékokat nem okszerűen mérlegelte, melynek következtében helytelen jogi következtetésre jutott.

Az volt az álláspontja, hogy a felek közös gazdálkodása az élettársi kapcsolat egyik legalapvetőbb és legfontosabb feltétele, melynek hiányában az élettársi viszony nem állapítható meg. Önmagában az a körülmény, hogy adott esetben két személy egy lakásban érzelmi-, nemi közösségben él és egymást az életfenntartásához szükséges körön belül gazdaságilag is támogatják, érzelmi alapon kölcsönös szívességi szolgáltatásokat teljesítenek egymás javára, élettársi kapcsolatot, élettársi vagyontársaságot nem keletkeztet. Szükséges, hogy legalább hallgatólagosan egyetértsenek abban, hogy a közös gazdasági tevékenység eredményeképpen szerzett vagyon közös legyen, amely az örökhagyó és a felperes kapcsolatát nem jellemezte.

Azzal érvelt, hogy a felperes által bejelentett tanúk több esetben az együttlakás szinonimájaként kezelték az élettársi minősítést, egyetlen egy tanú sem tudott ugyanakkor érdemben nyilatkozni a gazdálkodás részleteiről.

Sérelmezte, hogy az elsőfokú bíróság csupán tanú 1. és tanú 9. vallomását fogadta el ítélezése alapjául, holott tanú 10. és tanú 11. vallomása sem volt ellentmondásos.

Az I. r. alperesi tanúk egybehangzóan állították, hogy nem volt előttük ismert az, hogy az örökhagyó bárkivel is élettársi kapcsolatban él, sőt maga nyilatkozta azt is, hogy egyszerre több barátnője is van.

A meghallgatott tanúk közül többen jártak az örökhagyó ingatlanjaiban, azonban a felperes életvitelszerű ott-tartózkodására utaló jeleket nem találtak. Önmagában pedig az a körülmény, hogy az örökhagyó betegségének közlését követően az aggódó rokonság felé azt a tájékoztatást adta, hogy „van, aki gondoskodik róla” nem jelenti annak elismerését, hogy a felperessel élettársi kapcsolatban állt, még akkor sem, ha a felperesnek a lakáshoz kulcsa volt.

Állította, hogy az örökhagyó saját édesanyja, gyermeke, testvére és egyéb rokonai előtt leplezte a kapcsolat tényét, sosem kezdeményezte a közös látogatást, találkozást, ezért nem valósult meg azon fogalmi eleme az élettársi kapcsolatnak, hogy az élettársak harmadik személy előtt kapcsolatukat nyíltan vállalják. Ha pedig az örökhagyó kitért a kapcsolat kialakítása elől, az önmagában megkérdőjelezi a felperessel való kapcsolatának jellegét.

Álláspontját alátámasztja az is, hogy az örökhagyó anyagi ügyeit maga intézte, beleszólást, beavatkozást senkinek nem engedett, komoly jövedelemmel rendelkezett, így ez az anyagi függetlenség és önállóság nem okozott számára nehézséget.

Hangsúlyozta azt is, hogy a felek közötti közös cél érdekében történő közös gazdálkodást lerontja az a tény is, hogy az ingatlanok tulajdonjoga az örökhagyó javára került 1/1 arányban bejegyzésre.

Hivatkozott arra is, hogy a felperesnek és az örökhagyónak lehetősége lett volna - ha más nem az örökhagyó halálát megelőzően - rendezni a kialakult helyzetet.

A felperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú közbenső ítélet helybenhagyását kérte.

Arra hivatkozott, hogy az alperes fellebbezésében sajátágosan értékelte a tanúvallomásokat, kiragadott egy-egy mondatot az egységes nyilatkozatokból.

Előadta, hogy az örökhagyó nem őt akarta titkolni a rokonsága előtt, hanem éppen fordítva, őt nem kívánta szoros kapcsolatba hozni előző családjával. Ezt igazolja az a tény is, hogy az örökhagyó titkárnője előtt sem beszélt a családjáról, édesapja temetését is eltitkolta a munkatársai előtt. Jelentőséget tulajdonított annak a ténynek is, hogy az örökhagyó korábbi házastársa és lánya szoros kapcsolatban álltak az ózdi rokonsággal a házasság felbontását követően is, mivel az örökhagyó rokonsága a volt házastárral még a házasságkötés előtt közvetlen szomszédos viszonyban álltak, az örökhagyó házastársát gyermekkorától ismerték és szerették.

Állította, hogy a velük közvetlen kapcsolatban állóknak, a baráti körnek és a munkatársaknak nyilvánvaló volt, hogy közöttük élettársi kapcsolat állt fent.

Kérte figyelembe venni azt is, hogy nemcsak közeli hozzátartozói, de az érdektelen tanúk is alátámasztották az élettársi kapcsolatuknak a fennállását.

Előadta továbbá, hogy mind ő, mind az örökhagyó szinte az utolsóig bízott az örökhagyó gyógyulásában, felépülésében és fel sem merült annak lehetősége, hogy az örökhagyó törvényes örököse és családja vitatni fogja az élettársi kapcsolat tényét és az ebből eredő vagyoni igényét.

Az ítélet az I. r. alperes fellebbezését a Polgári perrendtartásról szóló többször módosított 1952. évi III. tv. (Pp.) 256/A. § (1) bekezdés f.) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

Az I. r. alperes fellebbezése nem alapos.

Az elsőfokú bíróság a peres felek részben egymással ellentétes előadásának, a kihallgatott tanúk vallomásának az egymással való egybevetése, azok okszerű, logikai ellentmondásoktól mentes, és a Pp. 206. §-ának (1) bekezdésében foglalt elveknek megfelelően történt értékelése alapján állapította meg azt, hogy néhai X.Y. és a felperes között 1995. januártól 2007. április 19. napjáig élettársi kapcsolat állt fent.

Az elsőfokú bíróság részletes indokolással adta cáfolatát az I. r. alperes álláspontjának, helyes jogi okfejtéssel mutatott rá az élettársi kapcsolat fogalmi elemeinek egyidejű fennállására.

Az I. r. alperes a fellebbezésében lényegében megismételte az elsőfokú eljárás során előadott hivatkozását, új, az elsőfokú bíróság által nem értékelt előadást, tényállítást nem tett. Fellebbezésében az elsőfokú bíróságtól eltérő módon értékelt a tanúvallomásokat, azonban a bizonyítékokat - azok egymással való egybevetésének hiányában - egyoldalúan értékelt.

Bár az elsőfokú közbenső ítélet indokolása kiegészítésre nem szorul, az ítélet tábla az I. r. alperes fellebbezésében felhozott érveléssel szemben az alábbiakra utal:

Az elsőfokú bíróság által idézett törvényhely szerinti élettársi kapcsolat fogalma az egységes ítélkezési gyakorlat szerint „feltételezi a felek közös lakásban való együttélését, a közös háztartás fenntartását, a felek között érzelmi-, és gazdasági közösség fennállását, valamint azt is, hogy harmadik személyekkel szemben az összetartozásukat minden vonatkozásban vállalják. A felsorolt tényállási elemek együttes megvalósulása esetén az életközösség fennállását meg kell állapítani" (Legfelsőbb Bíróság Pfv. II. 20.759/1993/4.).

Az élettársi kapcsolat törvényi elemeinek meglétét, vagy annak hiányát a felek körülményeire, valamint az eset egyedi sajátosságaira tekintettel kell a vizsgálat tárgyává tenni. Tény, hogy a bírói gyakorlat az életközösség létrejöttének és fennállásának a megállapításához nem követeli meg a fentiekben említett összes tényállási elem együttes fennállását, elismeri azt, hogy azok közül egyik vagy másik hiányozhat, illetőleg az általánostól eltérően jelentkezhet.

Az I. r. alperes helyesen hivatkozott a fellebbezésében arra, hogy a gazdasági közösség fennállása azonban elengedhetetlenül szükséges az élettársi kapcsolat megállapításához. A gazdasági együttműködésnek az a formája a meghatározó, amelynek során a felek elsősorban közös gazdasági cél elérése érdekében végeznek tevékenységet, illetve használják fel a vagyoni eszközeiket.

Az alapul szolgáló jogvitában kétséget kizáróan igazolható volt az együttlakás, a közös háztartás ténye. Függetlenül attól, hogy az örökhagyó vélt vagy valós sérelmek miatt, vélt vagy valós konfliktusok elkerülése érdekében vagy egyéb érzelmi okból nem biztosította a családját, és a felperes kapcsolatának kialakítását - tartását, nem merült fel egyéb adat arra vonatkozóan, hogy az örökhagyó és a felperes külön háztartásban éltek volna.

Az érdektelen szomszédok, a munkatársak előtt ismert volt az együttlakás ténye, jóllehet a kapcsolat belső, gazdasági jellegére vonatkozóan adatokkal, ismeretekkel a tanúk nem rendelkeztek. A gazdasági közösség, a felek közös gazdasági cél érdekében való együttműködésének szempontjából nem ügödöntő jelentőségű, hogy a felek együtt, vagy

külön kezelték-e pénzeszközeiket. Az adott esetben az örökhagyó és a felperes nemcsak a mindennapi életvitel során működtek gazdaságilag együtt, hanem már korai kapcsolatuk elején nyilvánvaló volt közös otthonuk kialakításának szándéka, mely a perbeli ingatlanok megvásárlása, illetve felújítása útján valósult meg.

A gazdasági közösség fennállása szempontjából nincs relevanciája annak sem, hogy a felek egyenlő, vagy különböző mértékben járultak-e hozzá a közös vagyon megszerzéséhez, mint ahogyan az élettársi jogviszony fennállásának ténye nem zárja ki azt sem, hogy az élettársak bármelyikének az egyes konkrét vagyontárgyakra vonatkozó kizárólagos tulajdonszerzése megállapításra kerüljön.

Mindezeknek a tisztázása azonban nem a jogalap, hanem a közreműködés arányának, a vagyontárgyak megszerzésének, illetve a megosztásának a körébe tartozó kérdések.

Az elsőfokú bíróság helyesen értékelte azt is, hogy az örökhagyó élettársi kapcsolaton kívüli külső kapcsolatának a fennállása, egy vagy akár több kapcsolat ténye önmagában nem zárja ki az élettársi kapcsolat megállapításának a lehetőségét.

A bírói gyakorlat e körben nem támaszt szigorúbb követelményeket, mint amelyek az házassági életközösség fennállásához elégségesek. Ézelmi vagy szexuális kapcsolat hiányában, vagy ezen kapcsolatok megromlása esetén is megvalósulhatnak az élettársi kapcsolat egyéb fogalmi elemei, ugyanakkor a perbeli esetekben sem az ézelmi-, szexuális kapcsolat megromlására, sem annak hiányára adat nem merült fel. Az ézelmi kapcsolat fennállását egyértelműen igazolja, hogy az örökhagyó betegsége esetén a felperes gondozását igényelte, nem kért segítséget gyermekétől és annak családjától, mi több halála esetén értesítendőnek is a felperest jelölte meg.

Mindezek nem teszik kétségessé, hogy az örökhagyó és a felperes nemcsak kifelé vállalta a kapcsolatuk jellegét, hanem belső kapcsolatukat is élettársként, quasi házastársként éltek.

A felperes és az örökhagyó kora nem tette indokoltá, hogy haláluk esetére rendelkezzenek vagyoni viszonyaikról, a kapcsolat időtartama pedig nem teszi kétségessé a felperesnek azt az állítását, hogy az örökhagyó családjával való kapcsolat hiánya esetére sem gondolta, hogy bárki megkérdőjelezi a kapcsolat jellegét, és abból eredő vagyoni igényét.

A felperes az örökhagyó temetéséről saját elhatározásából rendelkezni kívánt, az a tény pedig, hogy az örökhagyó családjának kérésére átengedte azt, terhére nem értékelhető.

Az ítéletábla mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét - annak helytálló indokai alapján - a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

Az I. r. alperes fellebbezése nem vezetett eredményre, ezért a másodfokú eljárás során felmerült költségét maga viseli.

Az ítéletábla a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján kötelezte az eredménytelenül fellebbező I. r. alperest a felperes másodfokú eljárásban felmerült költségének a megfizetésére, melynek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (1), (3), (5)-(6) bekezdése alapján a felperes jogi képviselője által ténylegesen elvégzett ügyvédi tevékenység alapján állapította meg, figyelemmel arra a tényre is, hogy a fellebbezés elbírálására tárgyaláson kívül került sor.

Debrecen, 2009. szeptember hó 11. napján

Szilágyiné Dr. Karsai Andrea sk a tanács elnöke/előadó bíró, Dr. Madarász Anna sk bíró,
Cogoiné Dr. Boros Ágnes sk bíró

A kiadmány hiteléül:

Kiadó